

Matt 14,22-34. Peter går på vannet – en vandring gjennom frykt, lettelse og skam

Det er sterke bølger, mye vind og storm som møter oss gjennom dagens tekster. Også salmedikterne griper fatt i denne metaforen, og for alle oss som er vel kjent med sterke stormkast i livet, gir det mening å lese dagens evangelium som en psykologisk thriller. Hør hva som skjedde en stormfull natt på Gennesaretsjøen. Det står skrevet hos evangelisten Matteus i det 14. kapitlet:

Jesus fikk disiplene til å gå i båten og dra i forveien over til den andre siden, mens han selv sendte folket av sted. Da han hadde gjort det, gikk han opp i fjellet for å være for seg selv og be.

Da kvelden kom, var han der alene. Båten var allerede langt fra land, og den kjempet seg fram i bølgene, for det var motvind. Men i den fjerde nattevakt kom han til dem, gående på sjøen. Da disiplene fikk se ham der han gikk på vannet, ble de skrekkslagne. «Det er et gjenferd!» sa de og skrek av angst. Men i det samme talte Jesus til dem: «Vær ved godt mot! Det er jeg, vær ikke redde!»

Da sa Peter til ham: «Herre, er det deg, så si at jeg skal komme til deg på vannet.» «Kom!» sa Jesus. Peter steg ut av båten og gikk på vannet bort til Jesus. Men da han så hvor hardt det blåste, ble han redd. Han begynte å synke, og ropte: «Herre, berg meg!» Straks rakte Jesus hånden ut og grep fatt i ham og sa: «Du lite troende – hvorfor tvilte du?» Så steg de opp i båten, og vinden stilnet. Men de som var i båten, tilba ham og sa: «Du er i sannhet Guds Sønn!» (Matt 14,22-34)

Lovprisningen er endepunktet i denne fortellingen: «De tilba ham og sa: Du er i sannhet Guds sønn». Lovprisningen av Gud som Gud, hører med, enten han møter sitt folk som et flammende bål ved Mose føtter, et barn opplyst av stjerneskin, eller i dag, som den som opphever naturens lover og går på vannet. Det er mye vi kan lese ut av denne legendariske evangelieberetningen, og det skal vi også gjøre, men først vil jeg dele med dere erkjennelsen av at Gud *ikke* er den som skaper ro og harmoni i våre liv – slik vi gjerne skulle ønske: Gud er Gud om alle mann var døde, og Bibelens fortellinger er skrevet først og fremst for å kalle på vår tro, overgivelse og tilbedelse av Himmelens og jordens Skaper.

Så var det kanskje dette som lokket Peter ut på vannet: Det som så ut som et gjenferd der ute mellom bølgene, hadde nettopp identifisert seg med det samme navnet som Gud først åpenbarte for Moses i den brennende tornebusken: «Jeg er den jeg er» (2 Mos 3,12-14) Hva annet kunne Peter gjøre, enn å gjøre som Moses; sette føttene på hellig grunn, også om det var vannet han steg barføtt ut på?

«Kom!» sier Jesus. Og Peter kommer. Er det ikke fantastisk: å bli kalt til å gå på vannet av den du stoler aller mest på i hele verden! Peter gikk. Peter trosset fornuften. Peter var drevet av en følelse jeg ikke kan beskrive som annet enn vill glede og fryd. Det sies at forelskelse er som en form for galskap; den gjør at man trosser farer og risiko. Kanskje kan Peters møte med det guddommelige best sammenliknes med en øredøvende forelskelse.

Men så brast det - slik det så ofte gjør også i det livet du og jeg kjenner, og Peter fikk kjenne på **frykten** for å drukne, **lettelsen** over å bli berget og **skammen** over å bli avslørt.

Så la oss ta for oss disse følelsene i dag – som en disposisjon for en preken over Peters ferd på vannet: Frykt, lettelse og skam var

i sving i Peters liv, som de også er i sving i våre liv. Hva lærer vi om Gud her, og like viktig: Hva lærer vi om oss selv?

I denne fortellingen møter vi først **frykten**. Frykt er en *grunnfølelse*. Dødsangsten er reell for disiplene som får stormen kastet over seg. De er alene på sjøen. I en liknende fortelling slår angsten inn fordi Jesus sover i båten ([Matt 8,23-28](#)). Dette gudsnærværet som ikke er til hjelp, skaper forvirring og forsterker frykten. Jesus er ikke der til å hjelpe, eller han sover og bryr seg ikke! Er det ikke slik vi ofte opplever det når livet stormer omkring oss? La oss bare være ærlige med én gang: Livet *kan* virkelig være tøft, og vi får ikke alltid den hjelpen vi synes vi trenger, ikke en gang om i mener å ha et spesielt forhold til Jesus. Å være en disippel er ingen vandring fra seier til seier, tvert imot. Vi er ikke beskyttet fra det onde. Det er bitter erfaring som også evangelisten Matteus vitner om i denne fortellingen. Disiplene kjente på frykten da de trodde at de var alene på sjøen. Men også da Jesus var rett i nærheten og Peter hadde kommet helt bort til ham på vannet, ble frykten overveldende. Frykten må vi regne med, slik vi må regne med fare, sykdom og død – også når vi vet at Gud er nær.

Jeg synes det er et poeng å understreke at frykt er en del av menneskelivet enten man tror på Gud eller ikke. Siden frykt er en av de følelsene vi mennesker er skapt med, skal også den erkjennes og anerkjennes: Den varsler fare, den hjelper oss å overleve. Frykten kan noen ganger være irrasjonell, men den har alltid et reelt utgangspunkt. Selv Jesus kjente frykt i møte med livets mørke sider. Så hva *gjør* vi med frykten?

Kanskje kan vi ikke annet enn å gi den til Jesus. «Herre, berg meg,» ropte Peter.

Da var Jesus der og dro ham opp. For en lettelse det må ha vært! La oss snakke litt om **lettelse**. Hva er det? Jeg vil tenke at lettelse er en variant av glede. Også glede er en grunnfølelse i oss. Så utrolig deilig det hadde vært å være glad og lettet hele tiden! Er det ikke det vi aller helst vil? Men av fem grunnfølelser – som noen mener vi har - er det kun *glede* vi umiddelbart tenker at er en positiv og god følelse. De fire andre *er sinne, avsky, sorg* og altså *frykt*.¹ Kanskje er det ikke så rart at vi ikke er glade hele tiden når det nå finnes fire andre følelser som kjemper om plassen i oss?

Når kjenner vi glede? Peter kjente lettelse og glede da han ble reddet fra å drukne, men han var fortsatt veldig oppmerksom på faren som truet. Det er mulig å være glad og også kjenne andre følelser samtidig! Jeg kan kjenne glede over noe i livet som er godt, og samtidig sørge over andre ting som er vonde. Å være en disippel av Jesus innebærer å leve dette livet på godt og vondt, som det heter. Slik holder vi på så lenge vi lever. Det er først i himmelen at vi er helt fri for sorger, men her og nå må vi leve med både sorger og gleder, sinne, avsky og frykt.

Av en eller annen grunn regnes ikke alltid **skam** som en av grunnfølelsene. Det burde den vært, for den er grunnleggende i manges liv. Peter må ha kjent på skammen da han ble refset av Jesus for sin mangel på tro. Jesus satte fingeren på noe dypt personlig i Peters liv. Ikke det at han trodde for lite, for var det ikke nettopp tro han var full av da han ba om å få gå på vannet! Det var bare det at det ikke holdt i det lange løp. Det var det som var problemet til Peter: Det brast. Han som ville gå på vannet, sank. Dette er Peters mønster, slik vi kjenner ham fra evangeliene: Han går høyt ut på banen – alltid! Men så blir han usikker. På hva? Kanskje på om Jesus faktisk vil ha ham nær, for hvorfor blåser det fortsatt så fryktelig? Burde ikke vinden

løye i ærefrykt for det guddommelige som skjer? Er det kanskje *ham* det er noe feil med? I dette øyeblikket når Peter begynner å tvile, ikke på Jesus, men på seg selv, går han under. Slik er skammens vesen. Jeg tror de fleste har møtt den i sitt eget liv, og ofte vil skammen manifesterer seg i en mindreverdighetsfølelse som gir oss lyst til bare å forsvinne og bli borte. Skammen kommer ikke av det vi *gjør*, den er gitt oss som en negativ bekreftelse: *Du er ikke verd å elske*. Ut av denne følelsen kan det vokse mye vondt.

Så kan vi be om tilgivelse for det vi *gjør* når vi prøver å kompensere for skammen, men det som har påført oss skam; det at noen unnlot å se, bekrefte og elske oss, kan vi ikke be om tilgivelse for, for det er ikke vår skyld. Så hva *gjør* vi med skammen? Jeg kjenner bare én kur: Det er kjærlighet, å bli sett med det blikket som sier: *Jeg ser deg og jeg elsker deg nok til å gå på vannet for deg, til å trekke deg opp av dypet, til å dø for deg!* Det er det som hjelper meg i min skam: å bli sett og elsket, men det kan jeg ikke gjøre selv, det må noen gjøre for meg.

Jesus gjorde det for Peter. Han trakk Peter opp av vannet. Sammen gikk de om bord i båten. *Dette* var det guddommelige øyeblikket, og stormen la seg. Vinden stilnet. Alt ble fred.

Og her er vi kommet til veis ende. Dette er vår tros mål: At Jesus skal stige om bord i den spinkle farkosten som er vårt liv, og lyse sin fred over oss. Da får det være at vi må leve med både frykt, sinne, sorg og avsky, så lenge vi vet oss elsket av Himmelen og jordens skaper, vår frelser og redningsmann. Når det skjer - det vidunderligste - kan det hende at også du og jeg blir slått av undring sammen med disiplene, og kan istemme deres lovprisning: «Du er i sannhet Guds sønn.»

ⁱ <https://www.norskmestring.no/5-grunnleggende-feelings/>

Du satte foten din på vannet, Peter,
da Herren kalte på deg og sa: Kom!
Du kjente frykten dirre i ditt indre,
men våget steget, tross de andres dom.

Et brøl steg opp fra under vannets flate,
et kaos veltet opp fra havets bunn,
og alle vennene som satt i båten -
et skrik av frykt steg opp i deres munn.

Han kalte på deg, stemmen var så rolig:
Vær ikke redd for havet, ta min hånd!
Og Peter, du som alltid måtte brenne,
ble knyttet fast med mange, sterke bånd.

Du satte foten din på vannet, Peter,
og stormen pisket redselsfull og hard,
og i fra dypet frådet havet mot deg
da du tok steget ut og vannet bar!

Å Herre, ta imot meg når det stormer!
Gi meg den trøst som du til Peter gav.
Rekk også meg en hånd når du meg kaller
og la meg gå så trygt på opprørt hav.

Tekst: Astrid Sætrang Morvik 2018

Mel: Trond H. F. Kverno 1975 (Norsk salmebok 676)